

Evakuácia

Evakuácia patrí medzi základné opatrenia kolektívnej ochrany obyvateľstva a vykonáva sa z dôvodu nevyhnutného časového obmedzenia pobytu osôb na ohrozenom území.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v § 3 ods. 10 uvádza, že evakuáciou sa rozumie odsun ohrozených osôb, zvierat, prípadne vecí z určitého územia. Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 328/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o evakuácii, ako všeobecne záväzný právny predpis jednoznačne stanovuje úlohy a opatrenia všetkým orgánom, organizáciám, právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom a fyzickým osobám v oblasti ochrany obyvateľstva evakuáciou.

Evakuácia sa vykonáva z dôvodu nevyhnutného časového obmedzenia pobytu osôb na ohrozenom území:

- krátkodobo s možným návratom osôb do 72 hodín,
- dlhodobo s možným návratom osôb po 72 hodinách.

Časové obmedzenie pobytu osôb na ohrozenom území sa určí spravidla pri vyhlásení evakuácie. Obyvateľstvo sa vyzoomieva o vyhlásení evakuácie prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Obyvateľstvo sa o evakuácii vyzoomieva vyhlásením varovného signálu „**VŠEOBECNÉ OHROZENIE**“ s následnými slovnými informáciami prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Evakuačné opatrenia tvorí:

a) súbor informácií:

- o vyzoomení a dosiahnutí pohotovosti evakuačných komisií a zariadení,
- o spôsobe vyhlasovania evakuácie obyvateľstvu,
- o počtoch evakuovaných,
- o potrebe síl a prostriedkov na zabezpečenie evakuácie,
- o materiálnom a technickom zabezpečení evakuácie,
- o spôsobe a organizácii presunov evakuovaných,
- o príprave evakuačných komisií, evakuačných zariadení a obyvateľstva,

b) odborné zabezpečenie evakuácie:

- poriadkové a bezpečnostné,
- dopravné,
- zdravotnícke,
- zásobovacie,
- veterinárne.

Evakuácia sa plánuje, zabezpečuje a vykonáva:

- a) z okolia jadrového zariadenia,
1. z pásma A pre všetko obyvateľstvo,

2. z pásma B pre bezprostredne ohrozenú časť obyvateľstva,
3. z bližšie ohrozeného územia pre ohrozenú časť obyvateľstva, (veľkosť pásma ohrozenia určuje Rozhodnutím Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky s odvolaním sa na zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

- b) z územia ohrozeného kontamináciou pri havárii alebo pri inej mimoriadnej udalosti spojenej s únikom chemickej nebezpečnej látky, alebo biologickej nebezpečnej látky,
- c) z územia ohrozeného prielomovou vlnou pri havárii na vodnej stavbe,
- d) z územia, na ktorom pôsobia následky živeľnej pohromy, katastrofy, alebo teroristického útoku,
- e) z územia, určeného na zabezpečovanie úloh obrany štátu v čase vojny a vojnového stavu.

Na vykonanie a zabezpečenie evakuácie sa priebežne pripravujú evakuačné opatrenia a na praktické vykonanie evakuácie sú pripravené opatrenia odborného zabezpečenia evakuácie v oblasti poriadkovej a bezpečnostnej, dopravnej, zdravotníckej, zásobovacej a veterinárnej, na riadení ktorých sa podieľajú z úrovne republiky príslušné rezorty.

Riadenie a zabezpečovanie evakuácie sa vykonáva na základe vopred spracovaných plánov evakuácie ministerstiev, ostatných ústredných orgánov, orgánov miestnej štátnej správy, samosprávy, právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov.

Riadenie evakuácie po jej vyhlásení

V objekte riadi evakuáciu právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ prostredníctvom štábu civilnej ochrany.

V obci riadi a zabezpečuje evakuáciu starosta obce a prostredníctvom evakuačnej komisie obce alebo krízového štábu.

V okrese riadi a zabezpečuje evakuáciu prednosta okresného úradu a prostredníctvom evakuačnej komisie okresu alebo krízového štábu, ak je potrebné vykonať evakuáciu mimo územie obce v územnom obvode okresného úradu.

V územnom obvode kraja riadi a zabezpečuje evakuáciu prednosta okresného úradu v sídle kraja a prostredníctvom evakuačnej komisie kraja alebo krízového štábu, ak je potrebné vykonať evakuáciu mimo územný obvod okresného úradu.

Starosta obce, primátor mesta, prednosta okresného úradu a prednosta okresného úradu v sídle kraja si môže vytvoriť evakuačnú komisiu ako svoj odborný poradný orgán.

Čo robiť v prípade evakuácie

V prípade vzniku mimoriadnej situácie sa môže stať, že budete vyzvaní na evakuáciu. Preto si pripravte evakuačnú batožinu pre prípad opustenia bytu v dôsledku jej vzniku alebo ak je **nariadená evakuácia**.

Ako evakuačná batožina môže poslúžiť ľahká cestovná batožina, napr. batoh, cestovná taška alebo kufor.

Batožinu označte svojim menom a adresou !!!

Nevyhnutné opatrenia pre opustenie bytu alebo rodinného domu pred evakuáciou:

- vypnite kúrenie,
- uhasťte otvorený oheň vo vykurovacích zariadeniach a iné spaľovacie zariadenia,
- zatvorte hlavný prívod vody, plynu,
- nevypnite elektrinu,
- vypnite elektrické spotrebiče (okrem chladničiek, mrazničiek),
- odpojte anténne zvedy,
- pripravte si evakuačnú batožinu, uzamknite byt a na dvere dajte oznámenie, že ste byt opustili a urýchlene sa dostavte na určené miesto evakuácie,
- presvedčte sa, či vaši susedia vedia o vzniknutej situácii a o evakuácii,
- ak sa vo vašom okolí nachádzajú deti bez dozoru, starí alebo nevládni ľudia, pomôžte im,
- ak môžete, sledujte rozhlas, televíziu, miestny rozhlas a pod., kde sa dozviete informácie o možnom ohrození,
- upozornite na obyvateľov, ktorí odmietli evakuáciu,
- priestor opúšťajte najkratšou cestou z oblasti ohrozenia, podľa možnosti kolmo na smer vetra,
- dodržujte pokyny osôb a príslušných orgánov, ktoré zabezpečujú evakuáciu,
- vykonajte presun do evakuačného zberného miesta,
- v tomto mieste sa dozviete, kde je vaše evakuačné stredisko s miestom ubytovania, stravovania a pod.

Presuny sa vykonávajú peši. Pre matky s deťmi do 3 rokov, pre starých a imobilných obyvateľov, budú do 4 hodín po vyhlásení evakuácie pristanené evakuačné prostriedky, ktoré ich odvezú do evakuačného strediska – stanice výstupu.

Čo robiť, keď je nariadená evakuácia:

- dodržiavajte zásady na opustenie bytu,
- zoberte si so sebou evakuačnú batožinu,
- dostavte sa na vopred určené miesto (bližšie informácie o zhromažďovanom priestore evakuácie sa dozviete z vysielania regionálnych rádiových staníc),
- ak budete mať povolené použiť vlastné vozidlo, so sebou vezmite toľko osôb, koľko bude možné. Nezabudnite pritom sledovať dopravné informácie v rádiu, riadte sa dopravnými pokynmi polície a miestnymi úpravami pomocou dopravných značiek,
- pokiaľ sa nemôže použiť vlastné vozidlo, preprava je zabezpečená prostredníctvom prostriedkov verejnej dopravy, o ktorej budete informovaní miestnym rozhlasom (spôsob

prepravy a miesto, kde sa máte sústreďovať).

V prípade evakuácie treba dodržiavať všetky pokyny osôb a príslušných orgánov, ktorí zabezpečujú evakuáciu !!!

O skončení ohrozenia sú obyvatelia včas informovaní a budú sa môcť vrátiť do svojich domovov.

Úkrytová a evakuačná batožina

Odporúčané hmotnosti:

- úkrytovej batožiny: - 10 – 15 kg
- evakuačnej batožiny: - 25 kg u dospelých osoby,
 - 15 kg u dieťaťa,
 - 5 kg príručnej batožiny okrem batožiny podľa prvého a druhého bodu.

Odporúčaný obsah batožiny:

1. osobné doklady, peniaze a iné cennosti,
2. lieky a nevyhnutné zdravotnícke pomôcky,
3. základné potraviny a pitná voda na dva až tri dni,
4. predmety osobnej hygieny,
5. vrecková lampa,
6. prikrývka alebo spací vak,
7. náhradná osobná bielizeň, náhradný odev, náhradná obuv a nepremokavý plášť,
8. ďalšie nevyhnutné osobné veci.

Odporúčaná evakuačná (úkrytová) batožina:

- základné trvanlivé potraviny, najlepšie v konzervách, dobre zabalený chlieb a hlavne pitnú vodu na 2 – 3 dni,
- predmety dennej potreby (jedálenskú misku a príbor), hygienickej potreby a toaletný papier,
- osobné doklady, peniaze, dôležité dokumenty (poistné zmluvy), cennosti malých rozmerov,
- osobné lieky, vitamíny a nevyhnutné zdravotnícke potreby,
- náhradná bielizeň, odev, obuv, nepremokavý plášť,
- prikrývka alebo spací vak,
- vrecková lampa, sviečka a zápalky,
- pre dieťa nezabudnite pribalit hračku,
- ďalšie nevyhnutné osobné veci podľa potreby a uváženia (mobilný telefón, prenosné rádio s rezervnými baterkami a pod).

Veci, ktoré budete v úkryte potrebovať, je najlepšie dať do kufríka z dôvodu lepšieho odmorenia.

Do úkrytu je zakázané brať:

- strelné zbrane, strelivo, výbušniny a roznety, zápalné látky, rýchlo sa kaziace potraviny, alkoholické nápoje, objemné predmety, domáce a iné zvieratá.

Pred odchodom do úkrytu treba vykonávať tieto opatrenia:

- upozorniť susedov, najmä choré a staršie osoby,

- vypnúť všetky elektrické a plynové spotrebiče, odpojiť od zdrojov, antén,
- všade uhasiť oheň,
- zavrieť všetky uzávery vody, plynu, pary vrátane prívodov do radiátorov kúrenia,
- zatvoriť okná,
- zamknúť byt.

Zásady správania sa v úkrytoch:

- správajte sa zodpovedne a riadte sa úkrytovým poriadkom,
- dbajte na pokyny obsluhy úkrytu,
- šetrte vodou a potravinami,
- udržiajte čistotu a poriadok,
- zdržiavajte sa v určenom priestore, nepohybujte sa zbytočne po úkryte a nehovorte hlasno (treba vytvoriť ohľaduplné prostredie, nekričať, nevyvolávať hádky),
- chovajte sa kľudne, vzájomne si pomáhajte (hlavne starším a chorým osobám, ženám s deťmi),
- všetky nádoby s vodou musia byť uzavreté, aby sa nezvyšovala vlhkosť v úkrytoch,
- nefajčite, nepoužívajte otvorený oheň a elektrické spotrebiče,
- v priestore ukrytia si dôkladne umyte ruky, tvár a najmä nekryté časti tela, vypnite ventilačné a klimatizačné zariadenia, uzavrite a utesnite okná, dvere a ventilačné otvory,
- chráňte si dýchacie cesty (vo vode, vodnom roztoku sódy alebo kyseliny citrónovej namočená šatka, vreckovka, obväz, vata, froté uterák,...), oči (okuliare uzavretého typu, napr. zväračské, potápačské, lyžiarske,...) a povrch tela (čičmy, galoše, gumené rukavice, čiapky, šály,...) **improvizovanými prostriedkami ochrany.**

